

עת"א 20077/05/16 - ערב מחרום נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 20077-05-16 מחרום(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר	ערב מחרום
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר בדבר שילובו בסבב חופשות.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה עונש מאסר שני, נשפט בגין עבירות של חטיפה, אינוס ורצח של קטין בגיל 13. נדון למאסר עולם, עונשו הוקצב ל - 42 שנות מאסר.

וועדת אסירי עולם לא המליצה על יציאתו של העותר לחופשה. נציבת שב"ס אימצה את ההמלצה והחליטה שלא לאשר לו להשתלב בסבב חופשות. העותר הגיש עתירה קודמת, בעניין חופשותיו. העתירה נדחתה.

נימוקי העתירה

לעותר אושרו שתי חופשות חריגות בזמן שאביו שכב על ערש דווי. העותר קיים את תנאי החופשות, כפי שנקבעו. העותר טוען כי עשה כברת דרך ארוכה מאז החל לרצות את עונשו (משנת 1989), עבר הליך שיקומי משמעותי בין כותלי הכלא, וסיים טיפול אינטנסיבי בנושא התמכרותו לסמים.

העותר מודה באנוס ורצח הקורבן ולוקח כיום אחריות מלאה על מעשיו, בשונה מתקופת העבר בה הכחיש את מעורבותו בעבירות בהן הורשע. העותר שוהה באגף מתקדמים, עובד במפעל הקרטונים בכלא, ובארבע השנים האחרונות לא נזקפו לחובתו עבירות משמעת. העותר רוצה עד כה 27 שנות מאסר מבלי שיצא לחופשות **סדירות**.

העותר טוען כי היציאה לחופשה תתרום להליך השיקומי וקידום האינטרס הציבורי במניעת עבריינות. גורמי הטיפול התרשמו כי הוא עבר כברת דרך משמעותית וכי חופשה קצרה עשויה להוות כח משמר ומקדם להישגיו הטיפולים של העותר.

כתב התשובה

המשיבה מציינת את העבירות בהן הורשע העותר : רצח, אונס, מעשה סדום בקטין, חטיפה לשם חבלה או עבירת מין והחזקת סמים. כתב האישום מתאר מסכת אירועים מזעזעת כשבסופה רצח מתועב של קטין. תאריך שחרורו המלא של העותר הוא 10/9/2031. מסווג לקטגוריה א'.

ב"כ המשיבה הפנתה לפרוטוקול "וועדת אסירי עולם" שדנה בעניינו ולא המליצה על חופשות. צורף גם החלק החסוי של דיוני הוועדה.

על פי פקנ"צ החופשות, ניתן לשקול מתן חופשה לאסיר עולם, בהתקיים תנאים מסוימים, ורק אם הוועדה השתכנעה שחל שינוי בולט וממשי באופן המאפשר מתן אמון ברמה הגבוהה ביותר.

הנציבה שקלה את מכלול השיקולים ובסופו של יום החליטה שהיא מקבלת את המלצת "וועדת אסירי עולם", ודחתה את בקשת העותר.

ההחלטה נסמכת גם על האבחון הפסיכולוגי שנערך לעותר ביום 6/1/15 ממנו עולה כי מסוכנותו של העותר מוערכת בקצה הגבוה של הטווח הבינוני.

גורמי המודיעין בשב"ס מתנגדים גם הם ליציאתו של העותר לחופשות, נוכח קיומו של חמ"ן שלילי.

משטרת ישראל מתנגדת אף היא ליציאתו לחופשה.

נפגעי העבירה הביעו גם הם התנגדות להוצאת העותר לחופשה וציינו כי לא נערכה סולחה.

דין

"פקנ"צ החופשות" קובעת את מסגרת שיקול הדעת שעל הגורם המוסמך לשקול לצורך אישור חופשה.

לסוג מסוים של אסירים, וביניהם קבוצת האסירים המוגדרים כ"אסירי עולם", נקבעו תנאים נוספים ושיקולים נוספים המייחדים והמתחייבים מהגדרתם של אסירים אלה.

במסגרת השיקולים הכלליים קובע פרק א' לפקנ"צ החופשות בסעיף ג', שיש לשקול, בין היתר, את :

1. סוג העבירה, טיבה ונסיבותיה, וכן סיווג לקטגוריה המאפשרת חופשה.

4. מידת הסכנה הנשקפת לציבור מן האסיר במהלך החופשה והסיכוי שלא ישוב ממנה.

המדובר באסיר שביצע את העבירות מהבזויות והשפלות ביותר. נסיבות עבירה כה קיצוניות חייבות להוות שיקול ממשי ברקע כל שאר השיקולים. חומרת העבירות, כפי שמשתקפת מעובדות כתב האישום, יש בה השלכה ישירה לעניין המסוכנות.

ככל שהעבירות חמורות וקשות יותר, חזקת המסוכנות העולה מהן הינה בהתאם, הקושי של אסיר לשכנע העדר מסוכנות גדול יותר. המחסום המוצב בפניו הינו גבוה וממשי יותר.

להשקפתי, ככל שמדובר בנסיבות קשות יותר, רף המסוכנות הנדרש כמצדיק החלטה לשלילת חופשות הינו נמוך יותר. דהיינו, די במסוכנות ברף הנמוך כדי להצדיק החלטה לשלילת חופשה, כאשר מדובר בעבירות כה חמורות שהמסוכנות "מתפרצת" מהן.

החלטה למתן חופשה יוצאת מהנחה שניתן ליתן אמון באסיר שיקיים אחר תנאי החופשה, לא ינצל את החופשה לרעה, ויחזור במועד, בתום החופשה, לבית הסוהר. ככל שהעבירות חמורות יותר וכתוצאה מכך תקופת המאסר ארוכה יותר האפשרות והנכונות ליתן אמון באסיר נמוכים יותר.

לא ניתן לקבוע מסוכנות רק על פי חוות דעת מקצועית במנותק הקובעת מנסיבות העבירה ואורך תקופת המאסר. קביעת המסוכנות הינה שילוב של שניהם יחד עם שיקולים נוספים ועמדה של הגורמים האחרים אשר להם ניתנה הסמכות לחוות את דעתם בשאלת המסוכנות-כגון משטרת ישראל.

כמו כן, אני סבור כי ככל שהגורם המוסמך הינו בעל סמכות גדולה יותר, הנטייה להתערב בשיקול דעתו תהיה פחותה.

כאשר מדובר בהחלטה של נציבת שב"ס, העומדת בראש מערכת השב"ס, אשר לה ובאמצעותה הקנה המחוקק את הסמכות בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב - 1971, ופקנ"צ 04.40.00 - ההנחה בדבר תקינות ההליך הינה משמעותית יותר ובית המשפט, בבואו להפעיל ביקורת שיפוטית על החלטתה, יגלה זהירות רבה יותר.

על פניה לא מצאתי פגם מנהלי בהחלטה המצדיק התערבות.

עובדות כתב האישום קשות לתיאור ואין צורך לחזור עליהן.

עיינתי בעמדת משפחת המנוח, ממנה עולה כי הרצח האכזרי, תוך ניצול הפער בגילאים, הותיר במשפחת המנוח פצע קשה שחלוף הזמן לא הביא להגלדת הפצעים והביעה את חששה מהאסיר, הביעה חשש לפגיעה בתחושת הביטחון האישי של המשפחה ומתנגדת להוצאתו לחופשה.

דוח ידיעה 2070133 מחודש ינואר מצביע על המשך התנהלות שלילית ופילית של העותר.

מחוות דעת קמב"ס/אח"מ עולה כי נגד העותר נפתחו שני תיקים פליליים במהלך מאסרו. באחד מהם הורשע ונדון למס' חודשי מאסר. על פי דוח המודיעין, קיים חשש גם לשלומו של האסיר אם הוא יצא לחופשה.

בפרוטוקול הדיון של "וועדת אסירי עולם" צוין כי ברקע של העותר שימוש באלכוהול וסמים ומעורבות פלילית מגיל

צעיר. בתחילת מאסרו שהה באגף "טעוני פיקוח" בשל מעשי פגיעה עצמית ובשל אישיותו החלשה. הגדרה זו הוסרה בשנת 2013. גורמי המודיעין דיווחו לוועדה כי אין סולחה בין משפחת העותר למשפחת קורבן העבירה וקיים כעס על העותר. בחודש ינואר 2016 סחר העותר בתרופות - תחליפי סם.

הוועדה מציינת כי לא נעלמה מעיניה התרשמות גורמי טיפול, לפיה האפשרות לחופשה קצרה בתנאים מגבילים עשויה להוות כח משמר ומקדם להישגיו הטיפוליים, כמו גם העובדה כי משנת 2012 לא נשפט משמעתית, אך מנגד כיום מוערכת מסוכנותו בקצה הגבוה של הטווח הבינוני, כשמוספים לכך את התנגדות משפחת הקורבן, התנהגות שלילית על פי המידע המודיעיני, כל אלה מקיימים חשש לשלומם או לשלום אחרים, ככל שיצא לחופשה.

עיינתי גם בדוח האבחון הפסיכולוגי שנערך לעותר ביום 6/1/15, שצוטט בדיוני הוועדה.

בחינת החלטת הנציבה לגופה מעלה שאין עילה להתערב בה.

אין צורך לחזור על מושכלות יסוד לפיהן חופשה אינה זכות קנויה אלא הטבה הניתנת לשיקול דעת הרשות המוסמכת לפי סעיף 36 לפקודת בתי הסוהר, תקנה 19 לתקנות בית הסוהר ובסעיף 1.ב לפקנ"צ החופשות.

התערבות בית המשפט הינה רק במקרים חריגים בהם קמה עילה לפי כללי המשפט המנהלי (רע"ב 5745/10 סאלח נ' שב"ס). בית המשפט בוחן אך את סבירות ההחלטה או אם נפל בה פגם מבלי לשים את שיקול דעתו תחת שיקול דעת הרשות המוסמכת.

פרק ב' סעיף ו' לפקנ"צ החופשות קובע כי לאסיר הנמנה עם אחת מהקבוצות המפורטות, תינתן חופשה רק מטעמים מיוחדים ורק באישור הנציב.

העתירה נדחית.

ניתנה היום, ד' תמוז תשע"ו, 10 יולי 2016, בהעדר הצדדים.